

BELARUS

YURTDIŐI YATIRIM ÜLKE PROFİLİ 2024

A. BELARUS İŐ ORTAMI

1. İŐ Ortamı

a. İŐ Ortamına İlişkin Genel Göstergeler

Belarus, BDT ülkeleri ile AB ülkeleri arasında optimum bağlantı noktası olup, yabancı ülkelerin kendi topraklarında üretim, lojistik ve satış birimlerini konumlandırmaları açısından avantajlı bir konumdadır.

En yüksek kapasiteli ve en hızlı büyüyen hedef pazarlara etkin bir şekilde hizmet verme olanağı sunmaktadır.

Avrasya Ekonomik Birliği üyeliği ile Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Ermenistan pazarına doğrudan erişim imkânı sunmaktadır.

Yüksek eğitimli işgücüne erişim ve iyi yaşam kalitesi sunmaktadır.

b. Şirket Kurulumuna İlişkin Mevzuat

Belarus'ta yabancı bir şirket/kişi aşağıdaki yöntemlerden biriyle faaliyet gösterebilir:

1-Yabancı Bir Şirketin Temsilcilik Ofisi

Merkezi Belarus Cumhuriyeti Dışında Bulunan Ticari İşletmelerin Belarus Cumhuriyeti'nde Temsilcilik Ofisi Açması:

Belarus kanunlarına göre bir işletmenin temsilcilik ofisi Belarus toprakları üzerinde kurulan ayrı bir yapısal birim olup, temsilcisi olduğu yabancı tüzel kişi hesabına faaliyet göstermektedir. Temsilcilik ofislerinin tüzel kişilikleri bulunmaz.

Yabancı işletmelerin Belarus'ta temsilci ofis açmaları için Belarus DıŐiŐleri Bakanlığından izin almaları gerekmektedir. Söz konusu izin en fazla üç yıl için verilmekte olup, izin süresinin dolmasından en az bir ay önce başvurulması halinde, iznin önceden verilen izin süresi kadar uzatılması mümkündür.

Temsilcilik ofisi açılması için gerekli belgeler:

1 – Dilekçe: TemsilciliĐin açılması veya süresinin uzatılması için Belarus Cumhuriyeti DıŐiŐleri Bakanlığına yazılacak dilekçede temsilcilik ofisi unvanı, merkez adresi, şirketin açılıŐ tarihi, faaliyetinin konusu, temsilcilik faaliyetlerini yürütmekle görevli olarak atanacak kişilerin bilgileri ve telefon numaraları açıkça belirtilmelidir.

2 – Ana şirketin bulunduğu ülkedeki ticaret sicil kaydı veya o ülkenin mevzuatına göre şirketin hukuki statüsünü gösteren eşdeğer bir belge (Sicil kaydı belgesinin başvuru tarihinden en fazla 3 ay önce alınması gerekmektedir.).

3 – Ana şirketin Belarus Cumhuriyeti’nde temsilciliğini yürütmekle görevli olarak atanacak kişiye verilecek yetki belgesi (aslı).

4 – Ana şirketin, temsilciliğini açmakla görevlendirmiş olduğu kişiye vermiş olduğu vekaletname ve vekaletnamenin onaylı bir sureti.

* Bütün bu belgelerin noter tasdikli ve apostilli çevirileri de asıllarına eklenmelidir.

Merkezi Belarus dışında bulunan ticari işletmelerin Belarus’ta temsilci ofis açmaları ile ilgili yapılan güncel mevzuat değişiklikleri 31 Aralık 2013 tarihli ve 1189 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenmiştir.

2-Belarus'ta Ayrı Bir Tüzel Kişilik

Belarus'ta yaygın olarak kullanılan tüzel kişilik türleri limited şirketler, kapalı anonim şirketler ve şahıs şirketleridir. Belarus'ta kayıtlı tüzel kişiler Belarus hukukuna tabidir. Ancak Belarus şirketlerinin yabancı şirketlerle yaptığı anlaşmalar, tarafların seçeceği herhangi bir yasaya tabi olabilir. Belarus'ta iş kurmak isteyen yabancılar için özel bir gereklilik bulunmamaktadır. Yatırımcılar, ister Belarus Cumhuriyeti'nden ister başka bir ülkeden olsunlar, Belarus'ta iş kurma konusunda aynı yasal muameleye ve eşit haklara sahiptirler.

Belarus'ta şirket tipleri ve kurulum prosedürleri aşağıda yer almaktadır.

1. Şahıs Şirketi (ЧУП)

Tek ortaklı olan, payları ve mevduatları bölünemeyen ticari işletme (ЧУП), herhangi bir ülke vatandaşı gerçek kişi tarafından kurulabilmektedir. Şirketin kayıtlı olduğu veya olacağı hukuki adresi diğer şirket tiplerinden farklı olarak ofis adresinin yanı sıra ikamet edilen adres ya da özel mülk adresi olarak da gösterilebilir. Bu şirket tipini diğerlerinden ayıran bir başka farklılık da, şirketin kuruluş aşamasında, faaliyet alanının ticaret, üretim ve hizmet sektörü gibi faaliyet alanına göre özel olarak belirlenmesidir.

Şirketin resmi tescilinden önce hazırlanması gereken evrak ve açıklamaları:

1. Şirket unvanı onay belgesi,
2. Hukukî adres taahhütnamesi,
3. Kurucu tarafından Belarus Cumhuriyeti topraklarında şirket kurmaya karar verildiğine dair karar yazısı,
4. Şirket ana sözleşmesi (2 nüsha),
5. Şirket ana sözleşmesinin elektronik kopyası (.doc, .docx veya .rtf formatında),
6. Kayıtlı sermayenin geçici hesaba yatırıldığını gösteren ödeme belgeleri,
7. Resmi tescil harcının ödendiğine dair makbuz,
8. Resmi tescil dilekçesi,
9. Kurucu kişinin Rusçaya çevrilmiş (Çevirmen imzası noter tarafından onaylanmış.) pasaport sureti.

Tescil işlemleri Resmi Tescil Belgesinin verilmesi ile tamamlanmış olur.

Tescil sonrası yapılması gereken işlemler:

1. Kaşe-Mühür siparişi,
2. Şirket müdürünün belirlenmesi,
3. Bilgilerin Sosyal Sigorta Fonuna ibrazı,
4. Bilgilerin Devlet Sigorta Şirketi’ne (Belgosstrakh) ibrazı,

5. Bilgilerin şirket hukuk adresinin kayıtlı olduğu vergi dairesine ibrazı,
6. Banka hesaplarının açılması.

Avantajlar ve Dezavantajları :

Avantajları

1. Şirket sahibi tüm alım, satım, yatırım, sermaye artırımını, anlaşma, müdür ataması vs. kararları tek başına onaylamaktadır.
2. Şirketin hukuk adresi, ofis adresi olarak gösterilebileceği gibi şirket kurucusunun devamlı olarak ikamet ettiği veya kendisinin ya da ailesinden birinin sahibi olduğu mülkün adresi olarak da gösterilebilir
3. Şirketin en büyük avantajlarından biri de şirket sahibinin kendi işyerinde müdür olarak çalışabileceği gibi başka bir iş yerinde de çalışma hakkına sahip olmasıdır.
4. Şirket müdürünün isteğine bağlı olarak, muhasebe kayıtlarının tutulması için kadrolu muhasebeci ile ya da dışarıdan muhasebe hizmeti veren bir şirketle anlaşılabilmesi gibi şirket müdürü şirket muhasebesini bizzat kendisi de tutabilir.

Dezavantajı

Şirketin başka bir şahsa devri durumunda izlenecek olan prosedür diğer şirket tiplerinin aksine çok daha karmaşık olup, uzun sürmekte ve pahalıya mal olmaktadır.

26 Ocak 2016 tarihinde tek kişi ile limited şirket kurulabilmesine ilişkin düzenlemenin yürürlüğe girmesiyle beraber yeni şahıs şirketi sayılarında ciddi bir düşüş yaşanmıştır.

2. Limited Şirket (OOO)

Şirket Tipinin Genel Bilgileri ve Özellikleri

Şirket bir gerçek veya tüzel kişi tarafından kurulabileceği gibi elli kadar ortakla da kurulabilir. Ortaklarının sorumluluğu, koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlı olan şirketlerdir. OOO (Ltd.şti) kuruluş oranı olarak en fazla tercih edilen şirket tipidir. Şirket Belarus Cumhuriyeti yasalarına uygun tüm iş alanlarında faaliyet gösterebilir.

Şirketin resmi tescilinden önce hazırlanması gereken evrak ve açıklamaları:

1. Kurucu ortakların şirket kurmaya karar verdiklerine dair karar yazısı (protokol),
2. Şirket unvanı onay belgesi,
3. Hukukî adres taahhütnamesi,
4. Şirket ana sözleşmesi (2 nüsha),
5. Şirket ana sözleşmesinin elektronik kopyası (.doc, .docx veya .rtf formatında),
6. Kayıtlı esas sermayenin geçici hesaba yatırıldığını gösteren ödeme belgeleri,
7. Resmî tescil harcının ödendiğine dair makbuz,
8. Resmî tescil dilekçesi,
9. Kurucu ortakların Rusçaya çevrilmiş (Çevirmen imzası noter tarafından onaylanmış.) pasaport suretleri.

Şirket Unvanının belirlenmesi

Kurulacak olan ticari işletmenin unvanının ve aynı zamanda faaliyet alanının belirlenmesinden sonra onay işlemi için tescili gerçekleştirecek makama (şehir ve bölge yürütme komiteleri), Belarus Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu'nun 05.02.2009 tarih ve 154 sayılı "Ticari ve ticari olmayan şirketlerin isimleri için onay alma" kararına uygun olacak şekilde dilekçe ile başvurulması

gerekmektedir. İlgili tescil makamında dilekçe aynı gün içerisinde ücretsiz olarak onaylanmakta ve şirket unvanı onay belgesi verilmektedir.

Resmî Tescil

Yukarıda belirtilmiş olan tüm belgeler toplandıktan sonra, şehir ve bölge yürütme komitelerinde resmi tescil yapılmaktadır.

Toplanmış olan tüm belgeler şirket ana sözleşmesi, 2 nüshası ve elektronik kopyası, başvuru dilekçesi, resmi tescil harcının ödendiğine dair makbuz ve ortakların her birine ait Rusçaya çevrilmiş pasaport suretleri (Çevirmen imzası noter tarafından onaylanmış.) görevli memura verilir. Yerinde yapılan incelemelerin ardından hiçbir eksik olmaması halinde başvuru dilekçesi ortaklar tarafından imzalanır ve şirket ortaklarından birine resmî mühür basılmış (onaylanmış) şirket ana sözleşmesi verilir.

Tescil eden organ, işletmenin resmi tescil ile ilgili kaydının yapıldığı tarihten itibaren beş işgünü içerisinde vergi kurumu, Resmî İstatistik Kurumu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı organlarında kaydın ve Belgosstrakh Belarus Cumhuriyeti Üniter Sigorta Kurumu'nda tescilin yapıldığına dair belgeleri teslim eder.

Tescil işlemleri Resmi Tescil Belgesinin verilmesi ile tamamlanmış olur.

Tescil sonrası yapılması gereken işlemler :

- 1 – Mühür siparişi,
- 2 – Yapılacak ortaklar kurulu toplantısı ile şirket müdürünün belirlenmesi,
- 3 – Bilgilerin Sosyal Sigorta Fonu'na ibrazı,
- 4 – Bilgilerin Devlet Sigorta Şirketi'ne (Belgosstrakh) ibrazı,
- 5 – Bilgilerin şirket hukuk adresinin kayıtlı olduğu vergi dairesine ibrazı,
- 6 – Bir muhasebeci ile hizmet anlaşmasının yapılması,
- 7 – Banka hesaplarının açılması.

3.Ek Sorumlu Limited Şirket

Şirket Tipinin Genel Bilgileri ve Özellikleri

Şirket ortakları, şirket ana sözleşmesinde belirledikleri oranda kendi mal varlıkları ile sorumluluk taşırlar.

Şirketin borçlanması veya iflâsı halinde, şirket ortaklarından birinin payına düşen borcunu ödeyememesi ve yükümlülüklerini yerine getirememesi durumunda, diğer ortaklar kanunen borcu ve sorumluluğu üzerlerine alırlar.

Şirket ortaklarının taşıdığı ek sorumluluk haricinde, şirketin tüm özellikleri limitet şirketlerle aynıdır.

4. Adi Şirket (III)

Şirket Tipinin Genel Bilgileri ve Özellikleri :

Sahibinden ayrı bir varlığı olmayan şirketlerdir. En basit şirket modeli olan adi şirketlerin tüzel kişilikleri bulunmaz ve bu şirketler aylık sabit vergi öderler.

Belarus Cumhuriyeti'nde adi şirketleri açma hakkına yalnızca Belarus vatandaşları ve sürekli oturma hakkı (вид на жительство) almış yabancı vatandaşlar sahiptir.

Türkiye'deki T.C. Borçlar Kanunu'na tabi olan adi şirket tipinden farklı olarak Belarus'ta adi şirketler yalnızca gerçek kişilerin kendileri tarafından kurulup yönetilebilir ve şirket ana sözleşmeleri bulunmaz. Bu şirket modelinde, en fazla 3(üç) kişi olmak şartıyla sadece, kurucu şahsa birinci dereceden akraba olan kişiler çalışabilir.

Tüm sorumluluk kurucu şahıs olan gerçek kişi üzerindedir.

Resmî Tescil İçin Gerekli Evrak ve Resmî tescil

1. Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen şekle uygun resmî tescil dilekçesi: Doldurulacak olan dilekçe, resmi tescil işleminin yapılacağı şehir yürütme komitelerinde tescil sırasında imzalanır.
2. Kurucu şahsa ait 2 adet vesikalık fotoğraf.
3. Resmi tescil harcının ödendiğine dair makbuz : Adi şirketlerin tescili için devlete ödenmesi gereken harç miktarı 0,5 taban miktardır (базовая величина).
4. Pasaport.

Gerekli tüm belgelerin toplanmasının ardından şehir yürütme komitelerinde resmî kayıt işlemi yapılır. Resmî kayıttan bir gün sonra Resmî tescil belgesinin verilmesiyle kayıt işlemi sona ermiş olur.

5. Anonim Şirketler (AO)

Sermaye şirketi olmanın tüm özelliklerini taşıyan, büyük hedefleri gerçekleştirmek için kurulan, her türlü ekonomik faaliyette bulunabilen, kurullarla çoğunluk esasına göre yönetilen, menkul kıymet (hisse senedi) çıkartabilen şirketlerdir.

Bir unvana sahip, sermayesi belirli paylara bölünmüş olan ve borçlarından dolayı yalnız mal varlığı ile ortaklarının sorumluluğu taahhüt etmiş oldukları sermaye payı ile sınırlı bulunan şirketlerdir. Gerçek kişiler gibi tüzel kişilerin de anonim şirkette ortak olması mümkündür.

Belarus'ta halka açık ve kapalı olmak üzere 2 türde anonim şirket tipi bulunmaktadır.

Anonim Şirket Kuruluş Prosedürü :

Şirket resmi tescilinden önce: Hukuk adresi taahhünamesi, şirket unvan onay belgesi, şirket ortaklarının anonim şirket kurmaya karar verdiklerine dair karar yazısı, gerekli haller için hazırlanan vekâletnameler, yabancı ortaklara ait pasaportların çevirileri, hazırlanan şirket ana sözleşmesi ve yatırılan devlet harcına ilişkin dekontun hazır edilmesi gerekmektedir.

Devlete ödenmesi gereken harç miktarı 3 taban miktardır.

Şirket resmi tescilinden sonra: Şirket mühürlerinin hazırlanması, şirket müdürü ve muhasebecisi ile iş sözleşmesinin hazırlanması, şirket yönetim kadrosu ile ilgili karar yazısının ilgili vergi dairesi ve devlet organlarına sunulması ve banka hesaplarının açılması gerekmektedir.

Halka açık ve kapalı olan anonim şirketlerin resmi tescillerinden sonra Belarus Cumhuriyeti Finans Bakanlığı Menkul Kıymetler Departmanında (Департамент по ценным бумагам) kayıt ve anlaşma yapmaları gerekmektedir.

Halka Kapalı Anonim Şirket (3AO)

Belarus Cumhuriyeti kanunlarına göre, Belarus'ta halka kapalı anonim şirketler en az 2 en fazla 50 ortaklı olabilirler. Halka açık olmayan anonim şirketlerde başlangıç sermayesi 100 taban miktardan aşağı olamaz ve hisse devirleri yalnızca ortaklar arasında gerçekleştirilebilir yada üçüncü bir şahsa tüm ortakların izni ile devredilebilir.

Ortak sayısının 50 kişiyi aşması durumunda şirketin 1 yıl içerisinde yeniden yapılandırılması ve halka açık anonim şirkete dönüştürülmesi gerekir.

Halka Açık Anonim Şirket (OAO)

Ortaklarının sayısı 50 kişiden az olamayan ve herhangi bir üst limiti bulunmayan şirketlerdir.

Halka açık olan anonim şirketlerde başlangıç sermayesi 400 taban miktardan aşağı olamaz.

Bu şirketler halka açık olduklarından dolayı, yıl sonu beyannamelerini, yönetim kurulu toplantı tarihlerini ve alınan kararları basın yolu ile paylaşmak zorundadırlar.

c. Vergi Uygulamaları

İşletme sahiplerinin şirketin resmi tescilinden sonra Belarus Cumhuriyeti'nde kullanılmakta olan iki vergi sisteminden birini seçmeleri gerekmektedir.

Ticari işletmenin faaliyet göstereceği alan ve büyüklüklerine göre, vergi sistemlerinin avantajları ve dezavantajları değişmektedir.

OCH Ortak Vergi Sistemi :

Belarus'ta kurumlar vergisi (şirketlerin kâr üzerinden ödedikleri vergi) %20, gelir vergisi %13 ve KDV %20'dir. Ayrıca yerel idareler tarafından %3 oranında vergi alınmaktadır.

YCH Kolaylaştırılmış Vergi Sistemi :

KDV ödemeyen işletme sahipleri için kazancın %5'i; KDV ödeyen işletme sahipleri için kazancın %3 ü; KDV ödemeyen, ancak sadece perakende satış yapan işletme sahipleri için kazancın %3 ü; mal ve hizmet ihracatlarında kazancın %2 si vergi olarak verilir.

d. Sosyal Güvenlik Uygulamaları

Sosyal güvenlik sistemi oldukça gelişmiş olup, istihdam edilen personel için emeklilik kesintisi ve sağlık primi dahil olmak üzere ücretleri üzerinden yaklaşık %34 ödeme yapılmaktadır.

Ayrıca, işverenler de gelirleri üzerinden %1 oranında sosyal güvenlik ödemesi yapmaktadırlar.

2015 yılı başı itibarıyla, ülkede istihdam edilen yabancı ülke vatandaşı çalışanlardan da %34 oranında sosyal güvenlik primi tahsili uygulaması başlatılmış olup, bu uygulama yabancı istihdamında maliyetlerin artmasına ve ayrıca kayıt dışılığın yaygınlaşmasına yol açmıştır.

2. Potansiyel Yatırım Alanları

12 Mayıs 2016 tarih ve 372 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yatırım için ekonominin öncelikli sektörlerinin bir listesini belirlemektedir. Yine, yatırım konusunda özel avantajlar sunulan ithal ikameci mallar listesine <https://economy.gov.by/ru/importoz-ru/> bağlantısından ulaşılabilir.

Ayrıca, potansiyel yatırım alanları ile ilgili olarak Ulusal Yatırım ve Özelleştirme Ajansı'nın web sayfasında detaylı bilgiye ulaşılabilir. (<https://investinbelarus.by/en/focus-industries/>)

İlaç

Belarus ilaç endüstrisi, yatırımcılar için cazip olan ve aktif olarak gelişen bir alandır. Belarus ilaç endüstrisine yatırıma olan ilgi, AEB pazarının büyük kapasitesi, yüksek vasıflı personel ve yatırımcılara yönelik vergi teşviklerinden kaynaklanmaktadır. Belarus ve AEB ülkelerinde tıbbi hizmetler, ekipman ve ilaç pazarı istikrarlı bir şekilde büyümektedir.

Belarus, ilaç endüstrisinin geliştirilmesi için kapsamlı bir devlet programını benimsemiştir. Belarus ilaç endüstrisinin hedefleri aşağıdaki gibidir:

- Mevcut işletmelerin yeniden inşası ve uluslararası kalite standartlarını karşılayacak modern üretim tesislerinin inşası da dahil olmak üzere, yenilikçi farmasötik ürünlerin geliştirilmesi ve üretimi için modern bir araştırma altyapısının oluşturulmasını sağlamak.
- Ortak girişimler ve yabancı işletmelerin organizasyonu yoluyla önde gelen ilaç üreticileriyle işbirliği yapmak.
- Yerel ilaç pazarını doyurmak ve dış pazarlara erişimi teşvik etmek amacıyla yerli ilaç firmaları tarafından üretilen ürün yelpazesini optimize etmektir.

Balıkçılık

Uzmanlar, balık yetiştiriciliğinin, insan beslenmesi için gerekli olan balık ve balık ürünlerindeki küresel nüfus ihtiyaçlarını karşılamada gelecekte kilit rol oynayacağını tahmin etmektedir. Belarus nehirler, göller ve yapay göller açısından zengin bir ülkedir. Balık üretiminde balık türlerinin (özellikle yüksek değerli türlerin) artırılmasına ve Belarus balık çiftçilerinin iç ve dış pazarlarda sürekli artan talebi karşılamak ve ulusal gıda güvenliğini sağlamak üzere desteklemesine öncelik verilmektedir. Belarus'ta balıkçılık alanında yatırımcı arayan projeler mevcuttur.

Belaruslu balık çiftçilerinin iki önemli hedefi, önümüzdeki yıllarda iç ve dış pazarlardaki sürekli artan talebi karşılamak ve ulusal gıda güvenliğini desteklemek üzere balık üretiminin artırılması ve balık türlerinin (özellikle yüksek değerli türler) genişletilmesidir.

Endüstriyel balık yetiştiriciliğini geliştirmek amacıyla Belarus'ta kapalı su kaynağı kullanılarak değerli balık türlerinin üretimine yönelik birçok yeni kompleks inşa edilmiştir. Balık yetiştirme maliyetinin havuza göre daha yüksek olduğu endüstriyel balık yetiştiriciliğinde, gökkuşağı alabalığı ve mersin balığı gibi katma değeri daha yüksek olan türlere odaklanılmaktadır.

Belarus'ta Tarım İşletmelerini Geliştirme Devlet Programının "Balıkçılık Faaliyetlerinin Geliştirilmesi" alt programına göre, ülkenin su kütlelerindeki balık kaynaklarının hacmi 18,2 bin ton seviyesinde planlanmıştır.

Elektronik Endüstrisi

Elektronik endüstrisi, yüksek inovasyon ve entelektüel potansiyel ile karakterize edilen yüksek teknoloji ve sermaye yoğun bir sektördür. Bilgisayar, elektronik ve optik ekipman üretiminin yanı sıra elektrikli ekipman üretimini de kapsar. Enstrüman yapımı ve ilgili radyo mühendisliği, elektrik mühendisliği, elektronik, optik ve mekanik endüstrileri Belarus'ta metal yoğun olmayan ve enerji yoğun olmayan endüstrilerdir. Makine mühendisliğinin bu alt sektörleri, kalifiye

işgücünün, mühendislik ve teknik personelin, bilimsel, teknik ve yenilikçi potansiyelin kullanımına odaklanmıştır.

Makine Mühendisliği

Makine mühendisliği, dünya ekonomik sisteminin gelişimini belirleyen ana faktörlerden biridir. Teknolojik seviyesi, endüstriyel ürünlerin fiyat ve kalite parametrelerini belirler ve rekabet güçlerini garanti eder. Belarus Cumhuriyeti'nin makine yapım kompleksi, elektrikli ekipman, makine ve ekipman, bilgisayar, elektronik ve optik ekipman ile araç ve ekipman üretimini içerir. Belarus imalat sanayisinin %16'sından fazlasını oluşturur. Belarus'un makine yapım kompleksi, yaklaşık 250 büyük ve orta ölçekli kuruluştan oluşur.

Ağaç İşleme

Ağaç işleme, Belarus ekonomisindeki en uygun başlangıç pozisyonlarından birine sahiptir. Ormancılık, sektöre gerekli hammaddeyi tam anlamıyla sağlamaktadır ve ağaç işleri yapısal değişiklikler ve getirilen teknolojik yenilikler açısından lider konumdadır. Ağaç işleme endüstrisi, Belarus ekonomisinin en önemli sektörlerinden biridir. Ancak potansiyeli tam olarak kullanılmamaktadır. Ham maddelere erişim, önemli bir rekabet avantajı olarak tanımlanabilir (Belarus topraklarının %40'ı ormanlarla kaplıdır.). Orman, Belarus'un birkaç eşsiz kaynağından biridir ve işlenmesi, verimli özel yabancı şirketlerin yatırımları için caziptir.

Hammaddeye erişim kolaylığı dikkate alındığında kâğıt ve karton ürünleri üretimi de yatırım konusunda cazip alanlardandır.

Tarım ve Gıda Üretimi

Belarus'un tarım-sanayi kompleksi, ülke ekonomisinin stratejik açıdan önemli bir sektördür. İstatistiksel verilere göre tarım, ormancılık ve balıkçılığın Belarus Cumhuriyeti'nin temel sosyoekonomik göstergelerine katkısı son derece önemlidir.

Belarus'ta tarım dinamik olarak gelişen bir endüstridir. Belarus Cumhuriyeti, hem yerli hem de yabancı yatırımcıların katılımıyla tarımı başarılı bir şekilde geliştirmektedir. Devlet, tarımda çalışan şirketleri aktif olarak desteklenmektedir. Organik tarım özellikle teşvik edilmektedir. Yatırımcılar, sektöre sağlanan çok çeşitli desteklerden faydalanabilmektedir. Belarus tarım ürünleri yurt dışında yaygın olarak bilinmektedir. Son yıllarda Belarus, önde gelen gıda ihracatçılarından biri statüsünü almıştır. Belarus, süt ürünlerinde dış ticarete tanınmış bir liderdir. Gıda endüstrisi, gıda endüstrisinin karlılığını artırmaya izin veren tarımsal hammaddelere yönelik güçlü fiyat düzenlemesiyle desteklenmektedir. Aynı zamanda, Belarus potasyum, nitrojen ve fosfat gibi her türlü gübreyi üretmektedir.

Sanayi üretimi

Belarus üretim sektörü, ekonominin yabancı yatırımlar için öncelikli sektörleri arasında ilk sırada yer almaktadır. Ülke şirketleri, ihracat pozisyonlarını korumak, yeni deneyimler kazanmak, yenilikler sunmak ve ürün yelpazesini genişletmek için yeni ortak projelerle ilgilenmektedir. Yabancı yatırımcıları otomotiv endüstrisine çekmenin ana biçimi, çokuluslu şirketlerle ortak girişimlerin oluşturulması, belirli devlet kuruluşlarının özelleştirilmesi veya otomobil parçaları üretiminde, tarım makinelerinde, kamyonların montajında uluslararası birlikteliklerin oluşturulmasıdır.

Belarus'taki üretim sektörü, başta BDT olmak üzere dış pazarlarda güçlü ihracat pozisyonlarına sahiptir. Belarus, stratejik ve finansal yatırımcıların ilgisini çekebilecek oldukça rekabetçi endüstriyel kümelenmelere sahiptir. Belarus'un makine yapım kompleksinde, ürünleri dünya sahnesinde bilinen bir marka haline gelen üç yüzden fazla işletme mevcuttur. Belarus kamyon, otobüs ve özel makine üretiminde uzmanlaşmıştır ve tarım makinelerinin önemli bir üreticisidir.

Belarus, dünya ağır taş ocağı damperli kamyon üretiminin % 30'unu ve biçerdöver üretiminin % 17'sini gerçekleştirmektedir. Yüksek eğitim standartları, mühendislik endüstrisi için rekabetçi ve yüksek vasıflı bir işgücü sağlamaktadır.

Tekstil ve Hazır Giyim Üretimi

Segment, her tür kumaş, triko, keçe ve diğer ürünlerin üretimini kapsamaktadır. Örme endüstrisi triko, stockinet, çorap ve diğer ürünlerin üretimine odaklanmıştır. “Polesye”, “Alesya”, “8 Marta”, “Svitanak” gibi Belarus markalarının trikoları yaygın olarak bilinmektedir. Hazır giyim sanayi yaklaşık 170 imalatçı içermektedir. Bu işletmelerin ana faaliyet konusu takım elbise ve dış giyim, çocuk giyim, iç giyim, şapka ve kürk ürünlerinin dikimidir.

B. YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ

1. Yabancı Yatırımlara İlişkin Ülke Mevzuatı

a. Genel

Ülkede mevzuat açısından yerli-yabancı firma ayrımı bulunmamaktadır. Belarus Yatırım ve Özelleştirme Ulusal Ajansı tarafından yabancı yatırımcılara yönelik mevzuat ve yatırım alanlarına ilişkin bilgilendirmeler “<https://investinbelarus.by/en/>” adresinde yapılmaktadır.

Belarus'ta kurumlar vergisi (şirketlerin kar üzerinden ödedikleri vergi) %20, gelir vergisi %13 ve KDV %20'dir. Ayrıca yerel idareler tarafından %3 oranında vergi alınmaktadır.

Yabancıların Belarus'ta gayrimenkul edinmesi serbest olmakla birlikte, arsa mülkiyeti devlete, üst yapı yatırımcıya ait olmaktadır. Arsa tahsisi ise en fazla 99 yıllık kiralama yöntemiyle yapılmaktadır (Sadece Great Stone Endüstri Parkında arsa satışı konusunda istisna tanınmaktadır.).

Yabancıların (turistler hariç) Belarus'ta mülk edinmeleri ya da şirket kurmaları halinde yıllık sürelerle verilen oturma izni alması mümkündür.

Yabancılar açısından en önemli sorunların başında, Belarus'ta uygulanan kuralların ihlali (trafik ihlalleri, vergi ihlalleri vs.) halinde, son ihlalden geriye dönük olarak bir yıl içerisinde belirli bir sayıda ve ağırlıkta kural ihlali yapılması durumunda kişinin deport edilmesi gelmektedir.

2. Yatırım Teşvik Mevzuatı

Belirli alan ve bölgelerdeki kalkınmayı teşvik etmek amacıyla bu yatırımlarda vergi indirim ve muafiyetleri bulunmaktadır.

Bu tür tercihli rejimlerin uygulandığı bölgeler aşağıda sıralanmıştır.

- 1-Serbest Ekonomik Bölgeler;
- 2-Great Stone Endüstri Parkı;
- 3-Yüksek Teknoloji Parkı;
- 4-Orta ve Küçük Kasabalar, Kırsal Alanlar;
- 5-Mogilev Bölgesinin Güneydoğu Bölgesi;
- 6-Vitebsk Bölgesinin Orşa Bölgesi;
- 7-Bremino-Orsha Özel Ekonomik Bölgesi;

8-Avgustovsky Kanalı Özel Turizm ve Rekreasyon Parkı.

En çok kullanılan yatırım bölgelerine ilişkin detaylı bilgi aşağıda sunulmaktadır.

1-Serbest Ekonomik Bölgeler (Free Economic Zones-FEZ)

Serbest Ekonomik Bölgeler (FEZ), Belarus'ta ticari faaliyetleri teşvik etmek için bir dizi teşvik ve ayrıcalık içeren özel bir rejime sahip bölgelerdir.

Belarus'ta, sakinlerine sunacağı avantajlar 31 Aralık 2049'a kadar olan dönem için geçerli olan, her idari bölgede bir tane olmak üzere toplam altı tane FEZ bulunmaktadır: Bunlar aşağıda sıralanmaktadır:

- Minsk FEZ,
- Brest FEZ,
- Gomel-Raton FEZ,
- Vitebsk FEZ,
- Mogilev FEZ
- Grodnoinvest FEZ.

-FEZ Sakinleri

Serbest Ekonomik Bölgeler rejiminden yararlanmak için Belarus'ta kurulmuş bir şirketin faaliyetlerini bir FEZ'de gerçekleştirmesi ve projeye toplam en az 1 milyon Avro veya üç yıllık bir süre boyunca en az 500.000 Avro yatırım yapma taahhüdünde bulunması gerekmektedir.

-Vergi avantajları

Serbest Ekonomik Bölgeler, yatırımcıları Belarus'ta ihracata yönelik veya ithal ikameci mal veya hizmetler üretmeye teşvik etmek için tasarlanmıştır.

FEZ'ler, sakinlerine bu tür mal veya hizmetlerin ihracat amacıyla ve diğer FEZ sakinlerine satışıyla ilgili olarak bir dizi vergi teşviki sunmaktadır.

Özel vergi rejimi aşağıdaki vergi avantajlarını sağlamaktadır:

- FEZ sakini tarafından üretilen mal ve hizmetlerin satışından elde edilen gelir için gelir vergisinden muafiyet,
- Şirketin FEZ kapsamındaki faaliyette bulunması koşuluyla, FEZ'de bulunan mülklerin emlak vergisinden muaf tutulması,

(FEZ vergi rejimi; FEZ mukimi olarak kaydolduktan sonraki ilk üç yılda şirket, bu dönemde FEZ vergi rejimi kapsamında herhangi bir faaliyette bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, bu üç yıllık dönem içerisinde edinilen veya yaratılan mülkler için emlak vergisinden muafıdır.)

- FEZ sınırları içerisinde yer alan ve inşaat amacıyla verilen devlete ait araziler üzerinde, inşaat halindeki son varlığın işletmeye alınmasına kadar olan süre için (FEZ sakini olarak kayıttan sonraki beş yılı geçmeyecek şekilde) arazi vergisinden ve kiradan muafiyet,
- FEZ vergi rejimi kapsamındaki bir faaliyetle meşgul olunması koşuluyla, amaçlanan kullanımlarına bakılmaksızın, FEZ sınırları içinde bulunan devlete ait araziler üzerinde arazi vergisinden ve kiradan muafiyet.

-Gümrük Avantajları

Serbest ekonomik bölgeler, FEZ sakinlerinin mallarını; gümrük vergileri, anti-damping ve telafi edici vergiler ödemedi tutabilecekleri ve kullanabilecekleri bir serbest gümrük bölgesidir.

Daha sonraki tüm gümrükleme prosedürleri, harçları ve vergileri, serbest gümrük bölgesi rejimine tabi tutulan malların durumuna ve varış ülkesine bağlıdır.

Örneğin, FEZ'de yalnızca Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) yapımı girdilerden üretilen mallar, FEZ'den AEB gümrük bölgesindeki başka bir yere taşındığında, yeniden ihracat prosedürüne tabi tutulur, ancak gümrük vergisine ve diğer vergilere tabi olmayan AEB yapımı mallar olarak kabul edilir.

SEB'de üretilen ve yabancı menşeli mal olarak tanınan mallar, FEZ'den başka bir yere, AEB gümrük bölgesine götürülürse, ithalat vergilerine tabi hale gelirler ancak iç dolaşıma giren mallara ilişkin gümrük prosedürü kapsamında KDV'den muaf tutulurlar.

2-Great Stone Endüstri Parkı (*Çin-Belarus Endüstri Parkı –CBIP*)

Great Stone Çin-Belarus Endüstri Parkı (CBIP), 2012 yılında Çin'in desteğiyle, inovasyon ve teknolojinin en ileri noktasındaki firmalar için bir merkez olarak kuruldu. CBIP, Minsk'e 25 kilometre uzaklıkta olup toplam 112,47 kilometrekarelik bir alanı kaplamaktadır.

CBIP bölgesi, kendi vergi rejimi ve arazi ve diğer doğal kaynakların kullanımına ilişkin kuralları olan ve serbest gümrük bölgesi gümrük prosedürünün uygulandığı özel ekonomik bölge olarak belirlenmiştir.

-CBIP sakinleri

CBIP yerleşik statüsünü elde etmek için Belaruslu bir şirketin parkta faaliyetlerini kurması ve aşağıdaki kriterleri karşılayan bir yatırım projesinin uygulanmasına yönelik bir plan sunması gerekir:

- Elektronik, telekomünikasyon, ilaç, tıbbi cihazlar, ince kimya (fine chemistry), biyoteknoloji, makine yapımı, yeni nesil malzemeler, entegre lojistik, elektronik ticaret, büyük veri depolama-işleme ve Ar-Ge gibi alanlarda üretim tesisleri kurmak ve genişletmek de dahil olmak üzere parkta öncelikli alanlarda ekonomik faaliyetlerde bulunmayı planlamak.
- Projeye beyan edilen yatırım 5 milyon ABD Dolarından az olmamalı veya meblağın tamamı üç yıl içinde yatırılmışsa 500.000 ABD Dolarından az olmamalı veya bir Ar-Ge Projesi olmalı.

Parkta yerleşik ve CBIP'in yenilikçi şirketleri olarak kayıtlı Belarus tüzel kişileri, CBIP sakinlerine sunulan bazı avantajlardan ve tercihlerden yararlanabilir. Tüzel kişi olan başvuru sahibinin parkın öncelikli faaliyet alanları doğrultusunda yenilik yapmayı planlaması durumunda, bu tescil iki yıla kadar bir süre için verilebilmektedir.

-Vergi avantajları

CBIP vergi rejimi 50 yıl süreyle yürürlükte kalacaktır. CBIP sakinlerine sağlanan başlıca vergi avantajları aşağıdaki gibidir:

- Brüt karın ilk muhasebeleştirilmesinden sonraki 10 yıl boyunca CBIP'te mukim tarafından üretilen mal veya hizmet/iş satışından elde edilen karlar için kurumlar vergisi muafiyeti sağlar.

Sonraki yıllarda bu vergi Belarus ulusal oranının yarısı oranında ödenir (CBIP'in kurulduğu 2012'nin 50. yılı olan 2062'ye kadar);

- CBIP sakinlerinin kurucularına veya hissedarlarına/katılımcılarına ödedikleri temettüler üzerinden, temettülerin ödendiği ilk yıldan başlayarak beş yıl boyunca sıfır vergi oranı uygulanır. Bir CBIP sakininin parktaki yatırım projesine beş yıl içinde en az 50 milyon ABD Doları yatırım yapmayı taahhüt etmesi durumunda, temettülerin dağıtıldığı ilk yıldan itibaren 10 yıl boyunca temettülere ilişkin %0 vergi oranı uygulanacaktır. CBIP sakinleri ayrıca offshore yetki alanlarındaki kişilere ödenen temettüler üzerinden offshore vergisinden muaftır.

- Parkta bulunan mülkler için emlak vergisinden ve sınırları içindeki arazi parselleri için arazi vergisinden muafiyet sağlanır.

- CBIP tesislerinin inşaatı ve donanımını içeren yatırım projelerinde kullanılmak üzere Belarus'a getirilen mallara (ekipman, bileşenler ve yedek parçalar, hammaddeler ve diğer malzemeler) ilişkin KDV ve ithalat vergisinden muafiyet sağlanır.

- Satışlarda tahsil edilen KDV miktarına bakılmaksızın, CBIP tesislerinin inşası ve donatımında kullanılmak üzere Belarus'ta mal, hizmet/iş ve mülkiyet hakları satın alımlarında tahsil edilen (veya Belarus'a ithalat sırasında ödenen) KDV'nin tamamı alınmaz.

Zorunlu sosyal güvenlik katkı payları, çalışanların fiili maaşları yerine Belarus'taki ortalama ücrete göre hesaplanabilir. Yabancı çalışanlar gelirleri üzerinden zorunlu sosyal güvenlik priminden muaftır.

Sanayi parkındaki arsalar 99 yıllığına kiralanabilir veya diğer yerlerden farklı olarak özel mülk olarak satın alınabilir.

3-Yüksek Teknoloji Parkı (Hi-Tech Park-HTP)

Hi-Tech Park (HTP), Belarus'ta bilgi teknolojileri (IT) konusunda gelişimin sağlanması amacıyla 2005 yılında Minsk'te kurulmuştur. Park IT firmaları için 2049 yılına kadar özel bir yasal rejim sunmaktadır. HTP Denetleme Kurulu, teknoloji parkının genel koordinasyonu, yönetimi ve kontrolünden sorumluyken, bir devlet kurumu olan HTP Yönetimi parkın günlük işleyişini denetlemektedir.

- HTP Sakini Olmak

Parkın içinde veya dışında bulunan Belarus şirketleri, belirli türdeki faaliyetleri yürütmeleri durumunda HTP sakini statüsüne başvurabilirler. Bu faaliyetler:

- IT sistemlerinin analizi, tasarımı ve yazılımı,
- Yazılım kullanarak veri işleme,
- Teknik ve/veya kriptografik veri koruması,
- Finans sektörü ve finansal IT için yazılım teknolojilerinin geliştirilmesi ve dağıtılması,
- Yazılım yayınlama ve tanıtım,
- HTP sakininin katılımıyla geliştirilen yazılımı kullanan çevrimiçi reklam ve aracılık hizmetleri,
- Blockchain teknolojisine dayalı veya bunu kullanan yazılım ve/veya donanımın geliştirilmesi, bakımı ve satışı,

- Kripto ticaret platformlarının ve kripto para borsalarının işletilmesi,
- Veri merkezi hizmetleri,
- İnsansız araç sistemlerinin geliştirilmesi ve devreye alınması,
- Nesnelerin interneti (IoT) teknolojilerinin geliştirilmesi, uygulanması ve yaygınlaştırılması,
- Siber sporlarda eğitim programları,
- Yasada listelenen diğer faaliyetler.

HTP'ye katılmak için başvuru sahiplerinin gerekli belgeleri sunması gerekmektedir. En önemli belge, başvuru sahibinin bir HTP sakini olarak uygulamayı planladığı iş projesidir. Başvuru sahibinin HTP sakini olarak kaydedilip kaydedilmeyeceğine ilişkin karar, yeni ve ileri teknolojilerin geliştirilmesine yönelik önerilen iş projesinin potansiyel önemine dayanarak HTP Denetleme Kurulu tarafından verilmektedir.

-Vergi Avantajları

HTP sakinlerinin gelirlerinin %1'i ile HTP İdaresine katkıda bulunmaları gerekmektedir. Buna göre, belirli faiz gelirleri, öz sermaye payları ve menkul kıymetlerin satışından elde edilen gelirler ve Belarus dışındaki kaynaklardan elde edilen temettüleri üzerinden elde edilen %9 oranındaki vergi hariç olmak üzere, Belarus'ta mal, hizmet/iş ve mülkiyet hakları satışlarında çoğunlukla kurumlar vergisi ve KDV'den muaftırlar.

HTP sakinleri, izin verilen faaliyet türlerini içeren yatırım projelerinde kullanılmak üzere Belarus'a ithal edilen belirli ekipman türlerinde ithalat vergilerinden ve KDV'den muaftır. Ayrıca HTP sınırları içindeki bina ve arazi parselleriyle ilgili olarak emlak vergisi ve arazi vergisi avantajlarından da faydalanabilirler.

Zorunlu sosyal güvenlik katkı payları, çalışanın fiili maaşına göre değil, fiili maaşın oldukça altına olan bir tutar olan ulusal ortalama ücrete göre hesaplanır ve ödenir.

HTP sakinleri ayrıca offshore yetki alanlarında kayıtlı kurucularına/katılımcılarına ödenen temettüleri üzerinden offshore vergisinden muaftır. HTP sakinleri tarafından ödenen temettü vergisi, çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması kapsamında daha avantajlı bir muameleye hak kazanmadıkları sürece, bireylerden %9, yabancı şirketlerden ise %5 oranında alınmaktadır.

Ayrıca, HTP sakinleri lisans ve yabancı sağlayıcılardan alındığında reklam, pazarlama, danışmanlık ve veri tabanı oluşturma hizmetleri gibi IT sektöründe önemli rol oynayan belirli hizmetlerde KDV'den muaftır.

4-Orta ve Küçük Kasabalar ve Kırsal Bölgeler

Orta ve küçük ölçekli şehirlerde ve kırsal bölgelerde kurulan işletmeler de birçok avantajdan faydalanabilmektedir.

Belarus'taki orta ve küçük ölçekli şehirler ve kırsal alanlar, bölgesel başkentlerden (Brest, Gomel, Grodno, Minsk, Mogilev ve Vitebsk) ve Bobruisk, Zhlobin ve Lida gibi diğer birçok büyük şehirden daha küçük yerleşim birimleridir.

Bu tür bölgelerdeki işletmeler, Belarus Sanayi ve Ticaret Odası tarafından onaylanan mal üretmeleri veya hizmet sunmaları koşuluyla, yerel mülklerinin tescilinden itibaren yedi yıl boyunca kurumlar vergisi ve emlak vergisinden muaftır.

Yeni kurulan bir kuruluş tarafından bölgedeki yatırımı için Belarus'a getirilen, beş yıldan eski olmayan belirli ekipman türlerine yönelik ithalat vergisinden muafiyeti sağlanmaktadır.

C. BELARUSTA TÜRK YATIRIMLARI

Ticaret Müşavirliği kayıtlarına göre Belarus'taki Türk yatırımları üçüncü ülke üzerinden yapılan yatırımlar da dahil edilinde yaklaşık 1.3 milyar Dolar düzeyinde olup, halihazırda 30'nin üzerinde Türk firması ülkede faaliyet göstermektedir.

Belarus'ta, Turkcell'in 1 milyar ABD doları üzerindeki yatırımı olan Life Telekom haricinde; Crown Plaza Oteli, Princess Casinoları ve Juravinka İş Merkezi'ni işleten Prensos Grup; tekstil sektöründe Colin's, DeFacto(D&F), Koton ve LCW firmaları; plastik izolasyon malzemeleri üretiminde Seçil Plastik, bebek bezi ve hijyen ürünleri sektöründe BelEmsa; kavanoz kapağı üreticisi BelCap önde gelen yatırımlar arasındadır.

Belarus'ta faaliyet gösteren şirketlerimizin karşılaştıkları sorunlar genel nitelikli olup, bunlar bürokrasinin ağır işlemesi ve bürokratik işlemlerin sayıca fazla olmasıdır.

D. BELARUS'TA DİĞER ÜLKE YATIRIMLARI

Belarus Merkez Bankası verilerine göre Belarus'a gelen yabancı yatırımlarda ilk sıralarda yer alan ülkelerin payını gösteren tablo aşağıda sunulmaktadır:

USD mln

Ülke	1.1.2023		
	Toplam Yatırım	Pay	
		Varlık	Borç
Toplam	15.470,0	13.348,4	2.212,6
BDT Ülkeleri	4.732,0	4.034,5	697,4
RUSYA	4.531,1	3.898,4	632,7
UKRAYNA	75,2	72,6	2,6
KAZAKİSTAN	54,8	25,1	29,7
AZERBAYCAN	38,4	10,0	28,3
ERMENİSTAN	16,3	13,6	2,6
ÖZBEKİSTAN	8,6	7,9	0,7
MOLDOVA	4,0	3,9	0,1
KIRGIZİSTAN	2,1	2,1	0,0
TÜRKMENİSTAN	1,2	0,5	0,7
TACİKİSTAN	0,3	0,3	0,0
BDT Dışı Ülkeler	8.914,6	7.490,4	1.424,2
GKRY	3.246,3	2.742,2	504,1
AVUSTURYA	749,0	718,1	30,9
HOLLANDA	715,1	696,9	18,2
TÜRKİYE	563,2	547,0	16,2

ALMANYA	444,9	364,9	80,0
ÇİN	424,9	364,8	60,1
BAE	308,1	201,4	106,7
BİRLEŞİK KRALLIK	258,2	174,2	84,0
İRAN	222,3	116,3	105,9
ABD	218,9	157,3	61,6
LİTVANYA	207,6	165,9	41,8
İSVİÇRE	188,2	134,2	54,0
POLONYA	184,5	147,6	36,9
ESTONYA	167,7	122,2	45,5
LETONYA	159,1	133,7	25,5
İNGİLİZ VİRGİN ADALARI	129,0	99,9	29,1
FİNLANDİYA	83,4	75,1	8,3
ÇEK CUMHURİYETİ	79,1	55,8	23,3
İTALYA	55,4	48,3	7,1
İSRAİL	55,0	40,0	15,0
BULGARİSTAN	47,0	41,6	5,4
.....			

Kaynak: Belarus Merkez Bankası,

Not 1: Verilere sermayeye katılım, gelirlerin tekrar yatırıma aktarılması ve diğer sermaye yatırımları (ekipman, araç vs.) dahildir.

E. YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİLER

1. Faydalı Bağlantılar

Ulusal Yatırım ve Özelleştirme Ajansı (National Agency of Investment and Privatization)

<https://investinbelarus.by/en/>

AEB Gümrük Kanunu çerçevesinde uygulanan gümrük tariflerine ilişkin bilgileri <http://www.eurasiancommission.org/ru/act/trade/catr/ett/Pages/default.aspx> internet adresinden temin etmek mümkündür.

Not: Belge Rusça olmakla birlikte, harmonize sistem gümrük tarife numaraları ilk 8 hane için standarttır. 3. sütun miktar (örneğin, IIT: adet), 4. sütun vergi oranı veya miktarını (% vergi oranı veya m², cm³, kg vb. başına alınacak Avro ya da Dolar cinsinden vergiyi, hem yüzde hem de miktar belirtilmişse, genellikle asgari vergi tutarını miktar ölçüsü belirlemektedir) ifade etmektedir.

Belarus satınalma ihale/ilan sitesi www.icetrade.by, 01.01.2013 itibarıyla şifresiz kullanıma açılmıştır. Site Rusça dilinde olup, sitede Rusya Federasyonu ihalelerini de takip etmek mümkündür.

Ülkede ihracata yönelik olarak üretim yapan firmaların listesi ise <http://www.export.by> adresinde yer almaktadır.

2. Hukuk-Danışmanlık Büroları (Ticaret Müşavirliği Kayıtlarında Yer Alanlar)

Firma Unvanı	Şehir	Telefon	Web Adresi (Varsa)
Grata Hukuk Bürosu	Minsk	375 17 373 55 00	https://gratanet.com
Arzinger & Partners	Minsk	375 17 218 10 54	https://arzinger.by/en/#1Page
Borovtsov and Salei	Minsk	375 17 200 57 05	https://www.borovtsovsalei.com/en
Peterka Parners Law Firm	Minsk	375 17 236 47 11	http://www.peterkapartners.com/
Schneider Group	Minsk	375 17 290 25 57	https://schneider-group.com/en/
«Aleinikov & Partners»	Minsk	375 17 363 04 32	https://argument.by/en
Revera Consulting Group	Minsk	375 44 500 15 10	https://revera.by/en
Rybakov & Sazonov	Minsk	375 17 216 96 26	https://www.belattorney.com/
Stepanovski, Papakul & Partners	Minsk	375 17 269 55 00	http://spplaw.by/en
SBH Law Office	Minsk	375 17 327 53 77	https://sbh-partners.com/en/